

Головними факторами у засвоєнні навчального матеріалу на заняттях виступають інтерес і цікавість.

Висновок. Таким чином, інтерактивний вид навчання допомагає уникати складності в процесі опанування нової інформації. Інтерактивні методи навчання спрямовуються на створення позитивного клімату в аудиторії (класі), де засвоєння нового матеріалу відбувається на засадах процесів індивідуалізації та диференціації навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lehner K. Interaktive Whiteboards und ihr Einsatz im Unterricht an österreichischen Schulen / K. Lehner // Das IWB-Evaluierungsprojekt des BMUKK, 2009. – 2 s.

2. Lehrplan für den Katholischen Religionsunterricht an allgemeinbildenden höheren Schulen (Unterstufe) und Hauptschulen. Novellierter Lehrplan / G. Bader, H. Bastel, W. Burgstaller, A. Etzelsdorfer, A. Friedrich, E. Häfele, G. Hopfgartner. – Wien, 2000. – 21 s.

Наталія Дудик,
викладач,

Тетяна Зевченко,
викладач,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ключові слова: комунікативний метод, види мовленнєвої діяльності, комунікативність, мовленнєва спрямованість, мовленнєві зразки, комунікативна компетенція.

Міжнародні зв'язки України у різноманітних сферах життєдіяльності, вихід у європейський і світовий простір, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії вимагають певної трансформації в сфері освіти і особливо в галузі навчання іноземних мов. Іноземна мова сьогодні не лише частина культури певної нації, але і запорука успіху майбутньої кар'єри студентів. У зв'язку з цим актуальним стає питання навчання іноземної мови за допомогою

комунікативного методу, посилення комунікативної спрямованості навчального процесу, його наближення до реального процесу спілкування.

Ідеї комунікативного методу навчання знаходять своє відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених: Е.П. Шубіна, Г.В. Рогової, Ю.І. Пасова, В.Л. Скалкіна, І.Д. Бім, І.О. Зимньої, М.В. Ляховецького, Р. Олрайт, У. Літвуд, Г. Уїдсон, Г.Е. Піфо та ін. Аналіз цих досліджень засвідчує, що проблемі активізації процесу навчання іншомовного мовлення засобом комунікативного методу була приділена значна увага.

Реалізація комунікативного методу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню студентами іншомовної мовленнєвої діяльності. Тобто оволодіння засобами спілкування (фонетичними, лексичними, граматичними) спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування. Оволодіння уміннями говоріння, аудіювання, читання та письма здійснюється шляхом реалізації цих видів мовленнєвої діяльності у процесі навчання в умовах, що моделюють ситуації реального спілкування. Навчальна діяльність повинна моделюватися таким чином, щоб виконувалися вмотивовані дії з мовленнєвим матеріалом для вирішення комунікативних задач, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування.

В основі навчання іноземних мов сьогодні лежить комунікативність. Комунікативність допускає мовленнєву спрямованість навчального процесу. Всі вправи мають бути не вправами на промовляння, а вправами на мовлення. Мовне партнерство залежить від комунікативності поведінки викладача.

Принципами комунікативного методу є наступні: принцип мовленнєвої спрямованості; принцип індивідуалізації при провідній ролі її особистісного аспекту; принцип функціональності; принцип ситуативності; принцип новизни.

Принцип мовленнєвої спрямованості вимагає такої організації навчання, за якої студент є постійно залучений до процесу спілкування іноземною мовою, процесу практичного користування мовою у ситуаціях, які максимально наближені до ситуацій реального спілкування.

Реалізація принципу індивідуалізації полягає у нагальності врахування індивідуально-психологічних особливостей студента. Особистісний аспект є основним засобом створення мотивації та активності студентів з урахуванням їх життєвого досвіду, контексту діяльності, сфери інтересів, емоційної сфери і статусу конкретної особистості в колективі.

Принцип функціональності допускає опору не на систему мови, а на систему мовленнєвих засобів, яка функціонує в процесі спілкування. Тому важливо виділити мовленнєві зразки, які слід засвоїти, і відокремити їх від одиниць мови. Мовленнєві одиниці відрізняються від одиниць мови наявністю мовленнєвої функції, тобто того мовленнєвого завдання, яке мовець вирішує з їх допомогою.

Ситуативність розуміється як засіб мовленнєвої стимуляції і як умова розвитку мовленнєвих навичок. Ситуація – це така динамічна система взаємовідносин співрозмовників, яка завдяки своєму відображенню в свідомості породжує особисту потребу в цілеспрямованій діяльності і живить цю діяльність. Ситуативність є обов'язковим елементом комунікативного методу, завдяки якій стимулюється мовленнєва діяльність студентів та розвиваються їх мовленнєві навички. Цей принцип означає, що мова та мовні засоби застосовуються в межах відповідного соціального контексту, тобто ситуативно, тому що саме ситуація дозволяє впізнати, семантизувати та запам'ятати значення кожної мовної лексичної одиниці. Механічне заучування слів, словосполучень, граматичних форм, речень не дозволяє запам'ятовувати їх надовго.

Новизна проявляється в постійній зміні предмета розмови, обставин, завдань. Новизна може стосуватися прийомів навчання, форми вислову, змісту вислову, форми організації занять, змісту навчання.

У ході навчання наголошується на участі студентів у процесі комунікації, а саме: у обговореннях, діалогах, рольових іграх, імпровізації, дебатах, бесідах, а не на засвоєнні мовних форм. Викладач виконує дві основні ролі: організовує процес спілкування між студентами і бере участь як незалежний учасник. Крім

того, викладач виконує і другорядні ролі: він забезпечує джерела інформації, сам є джерелом інформації. Вважається за необхідне використання автентичних матеріалів різного роду реалій (оголошень, карт, газет, символів, схем тощо).

Студенти навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією (information gap, choice, feedback). У рамках навчання мовлення за комунікативною методикою широко використовуються опори різних видів: змістові та смислові, словесні й зображальні, що допомагають керувати змістом висловлювання (текст, мікротекст, план, логіко-семантична схема), а також засвоювати граматичний матеріал.

З самого початку студенти оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності на понадфразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови. Об'єктом оцінки є не тільки правильність, але й швидкість усного мовлення і читання.

Розгляд тенденцій розвитку методів навчання іноземних мов дає підставу для твердження, що відбувся перехід від перекладних методів навчання, мета яких полягає у навчанні лексики та граматики, до комунікативного методу, який забезпечує оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю. Для досягнення комунікативної компетенції слід використовувати методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Комунікативний метод спрямований на самовдосконалення особистості, на розвиток її резервних можливостей і творчого потенціалу, створює передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гапонова С.В. Огляд зарубіжних методів викладання іноземних мов у ХХ столітті / С.В. Гапонова // Іноземні мови. – 2010. – №1. – С. 11-15; 2010. – №2. – С. 18-22.
2. Білан Н. Комунікативний метод навчання іноземних мов студентів немовних ВНЗ / Н. Білан // Молодь і ринок. – 2012. – №5 (88). – С.149-153.
3. Ніколаєва С.Ю. Сучасні тенденції формування іншомовної комунікативної

Оксана Заболотна,
доктор педагогічних наук, професор,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЯК НАВЧИТИ СЛУХАТИ І ЧУТИ?
(підходи до навчання аудіюванню у новій програмі з методики
навчання англійської мови)

Спільний проєкт Міністерства освіти і науки України і Британської ради в Україні діє в Україні з березня 2013 року. Метою проєкту була відповідь на виклики шкільної іншомовної освіти, пов'язані з запровадженням вивчення іноземних мов з першого класу, введенням нового Закону про вищу освіту, а також нагальною потребою у підготовці вчителя до кардинально нових підходів до навчання і викладання іноземної мови [1].

Нова Українська школа як ключова реформа Міністерства освіти і науки лише підтвердила потребу у створенні школи, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у житті» [2].

У Новій українській школі наголошено на розвитку навичок, необхідних для життя у змінному світі. Зважаючи на це, у процесі вивчення курсу методики навчання іноземних мов, крім суто методичних навичок, студенти також мають опанувати такі навички, які мають трансдисциплінарний характер і можуть застосовуватися як у навчальному процесі, так і в професійній діяльності: навички міжкультурної комунікації; комунікативні навички; навички командної співпраці; навички тайм-менеджменту; навички критичного мислення; навички розв'язання проблем; інформаційна грамотність; креативність.

Беззаперечно, неможливо навчити учнів цим навичкам, якщо майбутні вчителі не спробують їх на власному досвіді у навчальному процесі. Як виявило допроєктне дослідження, курс методики викладання іноземних мов –